

25.07.2005 r.

Kodowanie produktów - cz. 2

2. Definicje

Literatura przedmiotu ekonomii, towaroznawstwa i logistyki nie zawsze podaje jednoznaczne definicje bardzo ważnych terminów. W wyniku przeprowadzonych badań literatury i dokumentów prawnych autor przedstawia niektóre z nich, proponując przy tym kilka zmian.

Dobra – rzeczy lub usługi zaspokajające potrzeby człowieka powstałe jako rezultat procesu produkcji [16].

Dobra – wszystkie środki mające zdolność zaspokajania potrzeb ludzkich (dobra wolne, wytwarzane, energia i usługi [12]. Często do określenia towarów używa się synonimu „dobra” (ang. *goods*).

W kodowaniu produktów **dobra**¹ to wszystko, co ma zdolność zaspokajania potrzeb ludzkich.

Termin **klasyfikacja** pochodzi od dwóch łacińskich słów: *classis* – „oddział” oraz *facio* – „czynię”, co w potocznym rozumieniu oznacza „systematyczny podział czegoś, np. zbiorów przedmiotów lub zjawisk na klasy, działy i poddziały według określonej zasady” [16]. Taka definicja nie odzwierciedla dobrze terminu klasyfikacja, ponieważ precyzuje podział tylko na działy, klasy i podklasy. Czy podział zbiorowości na grupy, sekcje itp. nie jest klasyfikacją? Takiej wady nie posiada definicja podana poniżej, zawarta w Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 6 kwietnia 2004 r. w sprawie Polskiej Klasyfikacji Wyrobów i Usług (PKWiU).

Klasyfikacja to usystematyzowany (na ogół hierarchiczny) podział zbiorowości (np. podmiotów, zjawisk, działalności) wg przyjętych zasad i kryteriów na części, z których każda wyróżnia się cechami, jakich nie mają pozostałe. Nadaje każdej części zbioru kod i nazwę, określa jej zakres i miejsce w schemacie klasyfikacyjnym. Każda klasyfikacja poza schematem zawiera część metodologiczną, w której określony jest przedmiot sklasyfikowania, obowiązujące zasady jej stosowania oraz przeznaczenie [13]².

¹ Terminy podkreślone to propozycje lub modyfikacje autora artykułu.

² Dokładniej – w przedmowie załącznika do ustawy

Dyskusyjne jest jednak w powyższej definicji sformułowanie: „(...) z których każda wyróżnia się cechami, jakich nie mają pozostałe”. Proponuje się przyjęcie w kodowaniu produktów następującej definicji klasyfikacji:

Klasyfikacja to usystematyzowany (na ogół hierarchiczny) podział zbiorowości (np. podmiotów, zjawisk, działalności) na części według przyjętych zasad i kryteriów.

Poniżej przedstawiono trzy definicje terminu „kod”.

Kod (*code*) - jednoznaczne przyporządkowanie elementów jednego skończonego zbioru elementom drugiego skończonego zbioru.

W informatyce najbardziej rozpowszechnione są kody alfanumeryczne (np. ASCII, Unicode), kody liczbowe (np. kod dziesiętny, kod dwójkowy) oraz kody kontrolne (służące do wykrywania i korygowania błędów; np. kody z kontrolą parzystości)³.

W teorii informacji **kod** to pewnego rodzaju słownik, który przypisuje znaczenie skończonej liczbie elementów zbioru informacji. Jednostki te mogą mieć dowolną postać fizyczną⁴.

W statystyce – kody to znaki lub ciągi znaków i ich kombinacje, które są przyporządkowane do określonych pojęć, stanowiąc ustaloną reprezentację określonego stanu rzeczywistości, przyjętą do stosowania w statystyce [13].

Na potrzeby kodowania produktów można przyjąć następującą definicję: **kod produktu** to unikalny łańcuch znaków (najczęściej alfanumerycznych) lub znak graficzny przypisany według określonej zasady i kryterium, do elementu zbioru produktów. Kod ten jednoznacznie identyfikuje produkt, np. nazwę produktu, cenę, a nawet producenta lub inne elementy danych związane z produktem, może być przedstawiony w postaci czytelnej wzrokowo lub/i maszynowo.

Kodyfikacja pochodzi od francusko-łacińskiego *codex* – „księga” i łacińskiego *facio* – „czynię” i jest to „metoda stanowienia prawa polegająca na zastąpieniu licznych unormowań danej dziedziny prawa przez jeden nowy akt prawny” [16]. Jest to najbardziej znane znaczenie tego słowa.

W Natowskim Systemie Kodyfikacyjnym (ang. NATO Codification System – NCS) podaje się dwa terminy: kodyfikacja i kodyfikacja natowska.

³ <http://www.ws-webstyle.com/cms.php/en/netopedia/software/kod>

⁴ <http://pl.wikipedia.org/wiki/Kod>

Kodyfikacja (ang. *codification*) - podstawowy system przeznaczony do utworzenia jednolitego wspólnego języka zaopatrzenia do identyfikacji, klasyfikacji, przyporządkowania numeru magazynowego, zapisu danych o producencie oraz utrzymywania aktualnego zbioru danych o pozycjach zaopatrzenia w celu zabezpieczenia narzędzi zarządzania dla logistyki [17].

Kodyfikacja natowska – całokształt działalności w zakresie identyfikacji, klasyfikacji i nadawania numerów magazynowych pozycjom zaopatrzenia państw NATO celem utworzenia wspólnego języka logistycznego, zgodnie z zasadą przyporządkowywania jednej pozycji zaopatrzenia tylko jednego numeru magazynowego. W ramach natowskiej działalności kodyfikacyjnej realizowane są: utrzymanie danych kodyfikacyjnych oraz dostarczanie uaktualnionych informacji do wszystkich państw, które są zarejestrowane jako użytkownicy tych pozycji [17].

Natowski System Kodyfikacyjny (NCS) - Jednolity system klasyfikacji zaopatrzenia i identyfikacji pozycji szczegółowo opisany w porozumieniach standaryzacyjnych STANAG 3150 i STANAG 3151 [17]⁵.

Encyklopedyczna definicji kodowania dotyczy łączności, elektroniki i informatyki.

Kodowanie – przyporządkowanie elementom wiadomości – wg reguły zwanej kodem ciągów sygnałów elementarnych (ciągów kodowych); w szerszym znaczeniu kodowaniem jest pisanie, mówienie, przekładanie tekstu z jednego języka na inny [16].

Kodowanie – termin pochodzi od francuskiego *le code* i ma dwa znaczenia: 1. Zbiór praw – stąd pojęcie kodeksu; 2. Szyfr sygnalizacyjny [12].

W kodowaniu produktów **kodowanie** ma przede wszystkim to drugie znaczenie, związane z szyfrowaniem informacji (sygnału) według określonej zasady i oznacza **proces przypisania do produktu kodu: klasyfikacji, identyfikacji albo kodu jego cechy, zgodnie z określonymi zasadami i kryteriami.**

Produkcja – proces przekształcania zasobów w dobra [16].

Produkt – efekt procesu produkcji [16].

Czy jednak przekształcanie zasobów intelektualnych w dobra intelektualne (np. utwory, programy komputerowe) jest procesem produkcji? W świetle powyższych definicji

⁵ Źródło nie jest tu precyzyjne; system jest opisany dokładniej w ACod-P-1 [5].

encyklopedycznych – tak. Nie spotkamy jednak wypowiedzi twórcy dobra intelektualnego, który powiedziałby, że „produkuje” wiersze, obrazy, muzykę itp.

W załączniku do Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 6 kwietnia 2004 r. w sprawie Polskiej Klasyfikacji Wyrobów i Usług (PKWiU) podano następujące terminy: produkty, wyroby, usługi:

Pod pojęciem **produktów** rozumie się **wyroby i usługi**;

- pod pojęciem **wyrobów** rozumie się surowce, półfabrykaty, wyroby finalne oraz zespoły i części tych wyrobów - o ile występują w obrocie;
- pod pojęciem **usług** rozumie się:
 - wszelkie czynności świadczone na rzecz jednostek gospodarczych prowadzących działalność o charakterze produkcyjnym nie tworzące bezpośrednio nowych dóbr materialnych - usługi na rzecz produkcji;
 - wszelkie czynności świadczone na rzecz jednostek gospodarki narodowej oraz na rzecz ludności, przeznaczone dla celów konsumpcji indywidualnej, zbiorowej i ogólnospołecznej [13].

W kodowaniu wyrobów **produkt** jest więc efektem przetwarzania zasobów w dobra (efekt wytwarzania dóbr).

Pozycja zaopatrzenia – obiekt lub grupa obiektów zdefiniowanych przez służby logistyczne jako spełniające odpowiednie wymagania i będące przedmiotem zaopatrzenia. Precyzyjne zdefiniowanie pozycji zaopatrzenia jest uzależnione od technicznych i logistycznych możliwości zgodnie z zasadą, że użytkownik określa, według swego uznania, charakterystyki i tolerancje w możliwie szerokich granicach, zgodnych z jego rzeczywistymi potrzebami [17].

Pozycja produkcyjna (wyrób obronny) – części lub obiekty przyporządkowane temu samemu numerowi referencyjnemu producenta, odpowiadające tym samym rysunkom konstrukcyjnym, specyfikacjom i testom kontrolnym [17].

Zaopatrzenie (w wojsku polskim) to – „uzbrojenie i sprzęt wojskowy oraz środki bojowe i materiałowe” funkcjonujące w systemie zaopatrywania [15].

Towar – wszystkie realnie istniejące dobra ruchome, posiadające wartość wymienną, a więc i cenę, które z tego powodu są lub mogłyby być przedmiotem handlu [16]. Według Encyklopedii PWN [16], **towar** to produkt mający wartość użytkową i wymienną, przeznaczony na sprzedaż.

Identyfikacja – systematyczne określanie i rejestrowanie cech charakterystycznych obiektów lub osób w celu ich rozróżnienia o niezbędnym dla danej sytuacji stopniu szczegółowości [14].

W kodyfikacji produktów **identyfikacja** to proces opisu lub odczytu informacji o produkcie lub jego cechach charakterystycznych. Automatyczna identyfikacja w czasie rzeczywistym przy użyciu specjalnych technik i urządzeń jest pożądana i możliwa w wielu procesach.

Indeks – termin pochodzący od łacińskiego *index* – „wskaźnik” oznaczający m.in. skorowidz, zwykle alfabetyczny [16].

Indeksowanie - w informatyce – technika dostępu do rekordów w bazie danych; polega na stworzeniu indeksu zawierającego spis wartości kluczy i adresów wszystkich rekordów [16].

Indeks produktu – unikalny łańcuch znaków alfanumerycznych przypisany według określonej zasady do określonego elementu zbioru produktów w bazie danych. W wojskowości najczęściej używa się terminu „**indeks materiałowy**”, zawężając jego znaczenie do wyrobów materialnych (materiałów, podzespołów i części zamiennych oraz innych wyrobów będących pozycjami zaopatrzeniowymi). Indeks produktu jest kodem produktu.

Indeksacja - proces przypisania indeksu do elementu zbioru (zasobu logistycznego np. uzbrojenia, części zamiennej, środka bojowego lub materiałowego, elementu infrastruktury) w celu jego jednoznacznej identyfikacji.

Elektroniczny kod produktu (ang. *Electronic Product Code* - EPC) – unikalny kod identyfikacyjny w technologii identyfikacji radiowej (RFID) przeznaczony do gromadzenia informacji oraz powiązania jej z otwartą i dostępną siecią zapewniającą identyfikację i przekazywanie danych w czasie rzeczywistym.

LESZEK DERLUKIEWICZ